

عنوان مقاله:

مراحل سه گانه تحول دولت در ایران دوره ناصرالدین شاه قاجار

محل انتشار:

تاریخ اسلام و ایران، دوره 27، شماره 35 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

محمد امیر احمدزاده - استادیار پژوهشکده تاریخ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

خلاصه مقاله:

دوره ناصرالدین شاه از منظر اندیشه و کنش سیاسی دربردارنده وضعیت گذار از سلطنت مطلقه به سبک جدید است. این دگرگونی در قالب ظهور سوژه‌های جدید و طرح گزاره دولت مدرن و جدایی دولت از دربار هویدا شد. مسئله نوشتار حاضر در قالب پرسش‌های زیرصورت بندی و طراحی می شود که گفتمان دولت مدرن در دوره ناصری چه بود گزاره‌های این گفتمان به کدام امر ارجاع می‌دهد و چه سوژه‌هایی به بیان گزاره‌های آن پرداختند استراتژی‌های گفتمان چگونه شکل گرفت و چه کردارهایی زمینه تداوم گفتمان را شکل داد مسلم است که ناصرالدین شاه در 1276 ه.ق در حکمی شش وزیر را به ریاست وزارتخانه‌ها منصوب کرد که در برابر شاه مسئول بودند. بیست و دو سال این وزارتخانه‌ها در حال ادغام و تغییر بودند و قوانین جدیدی نوشته می شد تا اینکه شاه قاجار متأثر از سفرهای فرنگ در فرمانی به وزراء اعلام کرد در هر قسم از امور دولت از جزئی و کلی مختار و مجازند و هرچه را وزراء صلاح بدانند شاه قاجار فرامین آنان را مردود نخواهد کرد. این تغییر سخن در باب حاکمیت و الگوی اداره امور به دربار محدود نماند بلکه از وظایف پادشاه در برابر مردم هم سخن گفته شد. هم زمان نیروهای اجتماعی از جمله متفکران جدید از قانون و ملت سخن گفتند و نقد را به دربار کشاندند. این رخداد به معنای نوعی گسست از وضع پیشین قابل تفسیر است، گسستی که در پی شکل‌گیری گروهی از متفکران جدید و البته با تغییر شیوه سخن گفتن آنان درباره دربار رخ داد و نشانه‌های آن به دربار هم کشیده شد.

کلمات کلیدی:

سبک جدید، عصر گذار، کارکرد دولت، ناصرالدین شاه قاجار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/895308>

